

**Nr 97.**

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av anslag å tilläggsstat för år 1919 under fjärde huvudtiteln för bestridande av kostnader, som kunna bliva en följd av uppskjutande tillsvidare av de för närvarande pågående arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet; given Stockholms slott den 14 februari 1919.*

Under åberopande av bilagda utdrag ur statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att för bestridande av de särskilda kostnader, som kunna bliva en följd av uppskjutande tillsvidare av de för närvarande pågående arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 104,750 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

**G U S T A F.**

*E. A. Nilson.*

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför  
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott  
den 14 februari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,  
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,  
Statsråden PETERSSON,  
SCHOTTE,  
PETRÉN,  
NILSON,  
LÖFGREN,  
friherre PALMSTIERNA,  
RYDÉN,  
UNDÉN.

---

Departementschefen, statsrådet Nilson anhöll härefter att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om uppskjutande tillsvidare av de för närvarande pågående arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet samt yttrade därvid följande:

Beslut om  
regementets  
förläggning  
till Lund samt  
vidtagna åtgärder för anskaffande av  
övningsfält  
och skjutbana.

»Efter i ärendet förutgången utredning förordnade Kungl. Maj:t den 21 juni 1907, att Södra skånska infanteriregementet skulle förläggas till Lund, så snart kasernetablissemang för regementet blivit därstädes uppfört, varjämte Kungl. Maj:t, med antagande av ett utav stadsfullmäktige i Lund avgivet anbud i fråga om upplåtelse av mark till *kaserntomt, handexercisfält och skjutbana*, bemyndigade arméförvaltningens fortifikationsdepartement att i enlighet därmed sluta avtal med staden. Dylikt avtal slöts den 15 och 22 november 1907.

I och för beredande av *övningsfält* för regementet inköpte Kungl. Maj:t och kronan den 27 juni 1907 egendomen Arendala i Hardeberga socken med en areal av omkring 223 hektar för ett belopp av 289,900 kronor.

Uti skrivelse den 27 maj 1911 anhöll emellertid riksdagen, att frågan om Södra skånska infanteriregementets förläggning måtte tagas under förnyad omprövning. Denna framställning var närmast föranledd av de anmärkningar, som framkommit mot det för regementet avsedda övningsfältet vid Arendala. Detta, vilket utgjordes av styv lerjord, ansågs nämligen synnerligen olämpligt såsom övningsfält och skulle i varje fall icke utan betydande kostnader kunna för ändamålet iordningställas. Härtill komme, att avsevärda svårigheter mötte för ett tillfredsställande ordnande av regementets skjutbana. Slutligen hade framhållits, att det vore ur nationalekonomisk synpunkt olämpligt att till militärt övningsfält utlägga ett så avsevärt område av Skånes bästa åkerjord, varom det här vore fråga.

Med anledning av riksdagens förenämnda framställning verkställdes dels genom särskilda sakkunniga, dels genom vederbörande myndigheter förnyad utredning angående regementets förläggning. Denna utredning gav vid handen, att av de såsom förläggningsplats för regementet ifrågasatta orterna — Lund, Revingehed och Malmö — Lund vore den ur militär synpunkt lämpligaste förläggningsorten; att de svårigheter, som mött för ordnandet av regementets skjutbana, kunde helt och hållet undanröjas, därest densamma förlades till den kronan tillhöriga, intill regementets blivande övningsfält belägna ouppodlade ängsmarken Kungsmarken; att ett ur alla synpunkter tillfredsställande övningsfält skulle kunna erhållas, därest Kungsmarken i sin helhet för sådant ändamål upplätes till regementet, en anordning som jämväl skulle möjliggöra, att en avsevärd del av egendomen Arendala skulle kunna avskiljas från övningsfältet och fortfarande bibehållas under kultur; samt att ett hävande av det med Lunds stad träffade avtalet rörande regementets förläggning skulle för staten medföra avsevärda kostnader utöver de för förläggningsberäknade. På grund av vad utredningen sålunda givit vid handen, fann Kungl. Maj:t den 16 oktober 1915 icke skäl att göra ändring i sitt den 21 juni 1907 meddelade beslut om Södra skånska infanteriregementets förläggning till Lund.

Förutsättningarna för Kungl. Maj:ts i förläggningsfrågan sålunda fattade beslut voro alltså, dels att regementets skjutbana skulle förläggas till Kungsmarken, dels ock att åtgärder skulle vidtagas för att bereda regementet ett bättre övningsfält än det förut avsedda. I över-

ensstämmelse härmed har, jämlikt Kungl. Maj:ts i sammanhang med beslutet i förlägningsfrågan den 16 oktober 1915 lämnade bemyndigande, arméförvaltningens fortifikationsdepartement träffat avtal med Lunds stad om inköp för kronans räkning av vissa mellan övningsfältet vid Arendala och Kungsmarken belägna, för åstadkommande av nödig förbindelse mellan de båda områdena erforderliga fastigheter, och hava statens utgifter för ifrågavarande markförvärv uppgått till i runt tal 41,000 kronor. Vidare har 1917 års riksdag, med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning medgivit, att till lantförsvaret, för att tilläggas Södra skånska infanteriregementets övningsfält, överlämnades: dels den 14 mars 1917 de till Flyinge kungsgård i Södra Sandby socken hörande, under stuteriöverstyrelsens förvaltning dittills stående ängarna Räfthagen och Kungsmarkerna, jämväl benämnda Råby ängar, däri inbegripet det söder om järnvägen Lund—Revinge belägna området, dels ock, mot den ersättning Kungl. Maj:t kunde bestämma, eller efter motsvarande nedskrivning av statens domäners fond, den 14 mars 1918 den under domänstyrelsens förvaltning stående förra hospitals-egendomon Hardeberga n:r 14, en äng, Koängen kallad, i Hardeberga socken. Slutligen har Kungl. Maj:t den 4 maj 1917 bemyndigat arméförvaltningens fortifikationsdepartement att i huvudsaklig överensstämmelse med ingivna ritningar och situationsplan för en kostnad av högst 41,500 kronor låta anlägga en skjutbana om 24 tavlor för Södra skånska infanteriregementet å förenämnda till regementet överlämnade ängarna Räfthagen och Kungsmarkerna. Denna skjutbana är numera fullt färdigställd.

För beredande av *övningsfält och skjutbana* åt regementet har således hittills utgivits följande belopp, nämligen

för inköp av egendomen Arendala .....	kronor 289,900: —
» » » » vissa andra markområden ..	» 41,000: —
» anläggande av skjutbana .....	» 41,500: —
<hr/>	
Summa kronor	372,400: —

Beslut om  
regementets  
provisoriska  
förläggning  
till Lund.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, skulle, jämlikt Kungl. Maj:ts den 21 juni 1907 meddelade beslut, regementet förläggas till Lund, först sedan kasernetablissemang därstädes blivit för regementet uppfört. Sedan emellertid i samband med antagande av 1914 års härordning blivit bestämt, att beväringsskolorna vid infanteriet från och med år 1915 skulle taga sin början omkring den 1 november, förordnade Kungl. Maj:t den 23 september 1915, att regementet, vilket

dittills varit förlagt å sin gamla övningsplats Revingehejd, skulle från och med den 1 november samma år tillsvidare provisoriskt förläggas till Lund.

Sedan frågan om Södra skånska infanteriregementets förläggningsort blivit genom Kungl. Maj:ts den 16 oktober 1915 meddelade beslut definitivt avgjord, bemyndigade Kungl. Maj:t genom brev den 30 december 1916 arméns kasernbyggnadsnämnd att gå i författning om uppförande av kasernetablissemang för regementet i huvudsaklig överensstämmelse med ett härför inom nämnden utarbetat reviderat förslag till typitritning för kaserner i två våningar. Därjämte förordnades, att byggnadskostnaderna ej finge överstiga sammanlagt 2,173,200 kronor. Slutligen föreskrevs, att därest det vid utbudande på entreprenad av delar av ifrågavarande arbeten skulle visa sig, att kostnaderna komme att uppgå till högre belopp än som nyss angivits, ärendet skulle underställas Kungl. Maj:ts prövning, innan arbetena finge påbörjas eller fortsättas.

Kungl. Maj:ts  
beslut den 30  
december  
1916 om ka-  
sernetablis-  
semangs upp-  
förande.

Den av Kungl. Maj:t sålunda fastställda kostnadssumman för kasernetablissemangets uppförande grundade sig på de för 1916 års riksdag framlagda kostnadsberäkningarna för fullbordande av de utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen. Uti sin framställning den 25 september 1916 angående medelsbehovet för år 1918 hade emellertid kasernbyggnadsnämnden anmält, att på grund av de under kristiden inträffade högst avsevärda stegringarna av materialpriserna byggnadskostnaderna för de sju till uppförande återstående kasernetablissemangen, däribland kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, komme att uppgå till väsentligt högre belopp än det för 1916 års riksdag uppgivna. Enligt nämndens beräkning uppginge denna merkostnad till icke mindre än omkring 50 procent av den till 15,184,400 kronor förut beräknade kostnaden. För arbetenas slutförande skulle således erfordras, utöver de av riksdagen beviljade medlen, ett ytterligare belopp av 7,592,200 kronor. Denna summa vore dock endast att anse såsom approximativ. På grund av de ständigt fluktuerande materialpriserna vore det nämligen icke möjligt att med någon större grad av tillförlitlighet beräkna den verkliga merkostnaden.

Uttalande  
i kasernbygg-  
nadsfrågan  
i 1917 års  
statsverks-  
proposition  
samt av  
samma års  
riksdag.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t den 13 januari 1917 yttrade dåvarande departementschefen till statsrådsprotokollet (fjärde huvudtiteln, sid. 226 och 227), att det med hänsyn till de högst avsevärda

ökade kostnader, byggnadsarbetenas fullföljande under rådande förhållanden sålunda komme att medföra, skulle kunna ifrågasättas, huruvida man icke borde låta med ännu icke igångsatta byggnadsarbeten anstå, tills normala förhållanden å byggnadsmarknaden åter inträdde. En dylik utväg ansåge departementschefen sig dock icke kunna tillstyrka. Ifrågavarande kasernbyggnadsarbeten hade redan blivit avsevärt fördröjda. Enligt den ursprungliga planen skulle nämligen samtliga arbeten varit slutförda med utgången av år 1914. Med hänsyn till de värnpliktigas utbildning vore det emellertid av största vikt, att byggnadsarbetet bedreves med all möjlig skyndsamhet. För de truppförband, vilka ännu icke fått sina kasernetablissemang färdigställda, medförde deras dåvarande provisoriska förläggning synnerligen stora olägenheter icke blott för utbildningsarbetets rätta och ändamålsenliga bedrivande utan även och icke minst för såväl befäl som manskap. Härtill komme, såsom riksdagen jämväl framhållit, angelägenheten av byggnadsarbetenas bedrivande utan avbrott för att därigenom bereda ökad tillgång till arbetsmöjligheter inom byggnadsindustrien. Slutligen borde jämväl framhållas, att man icke vore i stånd att bedöma, när och i vad mån en återgång till förut rådande prisförhållanden komme att äga rum. Då det för byggnadsarbetenas fullbordande ytterligare erforderliga beloppet icke kunde för det dåvarande med någon tillförlitlighet beräknas, syntes emellertid någon framställning till riksdagen om beviljande av ytterligare medel för ändamålet icke då böra göras, utan borde därmed få anstå till 1918 års riksdag.

I enlighet med vad sålunda anförts föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att utav det av 1916 års riksdag till fullbordande av de utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemangen för femton infanteriregementen beviljade anslaget för år 1918 anvisa visst belopp.

Uti sin skrivelse den 18 juni 1917 angående regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, anmälde riksdagen, att inom vederbörande utskott väckts förslag att under rådande förhållanden uppskjuta byggandet utav en del av ifrågavarande kasernetablissemang. Med anledning härav hade utskottet med stöd av § 46 riksdagsordningen infordrat yttranden av arméförvaltningen och arméns kasernbyggnadsnämnd rörande årliga kostnaden för provisorisk förläggning av de för det dåvarande icke kasernerade infanteriregementena och huruvida dylik efter 1918 kunde upprätthållas samt angående dittills vidtagna åtgärder beträffande kasernetablissemang för nämnda regementen ävensom i vad mån vid de olika regementena en fortsatt provisorisk förläggning kunde komma att ogynnsamt inverka på de värnpliktigas hälsovård.

Efter inhämtande av vad dessa yttranden innehölle rörande svårigheterna att efter 1918 upprätthålla en provisorisk förläggning och de vådor i sanitärt hänseende, som vidlådde redan den dåvarande provisoriska förläggningen, hade riksdagen icke kunnat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen hade alltså funnit sig böra för kasernbyggnadsarbetenas fullbordande anvisa det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Med anledning därav, att det vid utbudande på entreprenad av vissa byggnadsarbeten visat sig, att kostnaderna för de till uppförande återstående kasernetablissemangen komme att på grund av den enorma förhöjningen av priserna å samtliga materialier avsevärt överskrida de för ändamålet anvisade medlen, hade emellertid kasernbyggnadsnämnden i skrivelse den 15 januari 1917 anmält, att nämnden funnit sig böra verkställa en omräkning av kostnaderna för uppförande av, bland andra, Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang invid Lund. Enligt denna beräkning skulle ifrågavarande kasernetablissemang komma att medföra en kostnad av tillhoppa 3,291.300 kronor, därav 3.214,600 kronor skulle utgå från anslaget till fullbordande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen samt återstoden fördelas med 34,000 kronor på anslaget till beredande av ökat stallutrymme vid infanteriet och med 42,700 kronor på anslaget till uppförande av förråd för vissa fordon m. m. För arbetenas påskyndande och kostnadernas nedbringande ansåge kasernbyggnadsnämnden jämväl lämpligt, att arbetena antingen uppdelades på ett flertal mindre entreprenader eller ock utfördes direkt genom nämndens egen försorg. I enlighet härmed hemställde kasernbyggnadsnämnden *dels* om bemyndigande att utföra arbetena vid, bland andra, Södra skånska infanteriregementets blivande kasernetablissemang antingen genom uppdelning av arbetena i åtskilliga smärre entreprenader och leveranser samt ackordsarbeten eller genom arbetenas utförande direkt genom nämndens egen försorg eller genom båda sätten i förening i enlighet med vad nämnden prövade vara för staten i varje fall fördelaktigast, *dels* ock om medgivande för nämnden att utse lämpliga arbetsledare vid de byggnadsföretag, som skulle utföras omedelbart genom nämndens egen försorg, därest utgifterna för arbetsledningen därigenom icke överstege i nämndens beräkningar därför upptagna kostnader.

Fastställande av nya kostnadsberäkningar för Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang.

Genom brev den 29 juni 1917 biföll Kungl. Maj:t vad kasernbyggnadsnämnden sålunda hemställt. Därjämte godkände Kungl. Maj:t de av nämnden framlagda nya kostnadsberäkningarna för ifrågavarande kasernetablissemang att vara bestämmande för de belopp, vartill ut-

gifterna för de olika arbetena och leveranserna samt administrationskostnaderna vid etablissemanget finge utgå. Slutligen meddelade Kungl. Maj:t föreskrifter angående sättet för bestridande av vissa av de på grund av Kungl. Maj:ts beslut uppkommande merkostnader för ifråga-varande kasernbyggnadsarbete.

Uttalande i  
kasernbygg-  
nadsfrågan i  
1918 och 1919  
års stats-  
verks-  
propositioner.

Uti sin framställning den 28 september 1917 angående medelsbeho-  
vet för år 1919 anmälde kasernbyggnadsnämnden, att på grund av den  
alltsedan kristidens inträde ständigt fortgående stegringen av såväl ar-  
bets- som materialpriser merkostnaden för fullbordandet av de återstå-  
ende sju kasernetablissemangen, vilken föregående år beräknats till  
7,592,200 kronor, måste beräknas till inemot dubbla beloppet eller i  
runt tal 14,000,000 kronor.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t den 14 januari 1918  
erinrade jag uti mitt till statsrådsprotokollet avgivna yttrande (fjärde  
huvudtiteln, sid. 263) om det vid 1917 års riksdag inom vederbörande  
utskott framkomna förslaget att uppskjuta byggandet av en del utav  
kasernetablissemangen, tills normala förhållanden å byggnadsmarknaden  
åter inträdde, ävensom om att riksdagen i likhet med Kungl. Maj:t  
ansett ett dylikt uppskov icke böra äga rum. Att på grund av den  
då anmälda ytterligare stegringen av kostnaderna låta med ännu icke  
igångsatta byggnadsarbeten tillsvidare anstå, syntes mig icke heller  
böra ifrågasättas med hänsyn till de synnerligen stora olägenheter i  
skilda avseenden ett sådant uppskov skulle medföra för de truppförband,  
som därav drabbades. Jag ansåg mig jämväl böra erinra om ett av  
1917 års statsrevisorer gjort uttalande rörande kasernbyggnadsarbetenas  
påskyndande.

I enlighet med vad sålunda anförts äskade Kungl. Maj:t anvisande  
av visst belopp för år 1919 för kasernbyggnadsarbetenas fullbordande.

Uti sin skrivelse den 19 juni 1918 angående regleringen av utgif-  
terna under riksstatens för år 1919 fjärde huvudtitel anmälde riksdagen,  
att riksdagen i betraktande av den oerhörda stegring kostnaderna för  
kasernbyggnaderna numera undergått, måst känna sig synnerligen tvek-  
sam inför de av Kungl. Maj:t framställda anslagsäskandena. Då riks-  
dagen emellertid icke ansett sig kunna motsätta sig Kungl. Maj:ts för-  
slag, hade detsamma av riksdagen bifallits.

Uti innevarande års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt  
57) har anmälts, att merkostnaden för uppförande av återstående sju  
kasernetablissemang än ytterligare stegrats. Enligt kasernbyggnadsnäm-  
dens beräkningar kunde densamma beräknas till i runt tal 21,000,000



kronor mera än vid 1916 års riksdag angavs. I sammanhang härmed har av mig uttalats, att då byggnadsarbetena, med undantag av vid Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang, fortskridit så långt, att ett inställande av desamma knappast torde vare sig ur ekonomisk synpunkt eller med hänsyn till arbetarpersonalen få anses tillrådligt, arbetena syntes, trots de högst avsevärda ökade kostnader deras fullföljande under nu rådande kristid medförde, alltjämt böra, utom möjligen vid nyssnämnda regemente, fortgå enligt den därför uppgjorda planen.

Såsom ovan nämnts, beräknades kostnaderna för Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang enligt de genom kungl. brevet den 29 juni 1917 fastställda kostnadsberäkningarna till 3,291,300 kronor. Dessa kostnader voro specificerade sålunda:

Kostnaderna för kasernetablissemangets uppförande enligt nu rådande pristorhållanden.

#### Byggnadsarbeten:

Kanslibyggnad .....	kronor	170,900: —	
Sex kasernhus .....	»	1,416,000: —	
Två med kasernhusen sammanbyggda underofficersbostäder .....	»	104,300: —	
Tre bostadshus (3-rumslägenheter) .....	»	77,400: —	
Åtta bostadshus (2-rumslägenheter) .....	»	155,200: —	
Ett bostadshus (1-rumslägenhet) .....	»	13,700: —	
Tvättstuga för underofficerare .....	»	4,000: —	
Gymnastik- och ekonomibyggnad .....	»	432,000: —	
Vakt- och arrestbyggnad .....	»	50,400: —	
Sjukhusbyggnad .....	»	109,900: —	
Marketerierbyggnad .....	»	100,000: —	
Vinterstall med gödselkista .....	»	50,500: —	
Sommarstall .....	»	20,000: —	
Ammunitionsbod .....	»	8,200: —	
Halmbod .....	»	5,600: —	
Fristående urinoarer .....	»	7,500: —	kronor 2,725,600: —

## Övriga arbeten:

Inre och yttre vatten- och avloppsledningar m. m. ....	kronor	127,500: —
Inre och yttre elektriska ledningar och armatur .....	»	87,400: —
Planerings-, rörgravs- och vägarbeten .....	»	80,500: —
Rännstenar .....	»	10,800: —
Grusning .....	»	15,000: —
Stängsel .....	»	13,500: —
Skjutbana .....	»	36,000: —
Oförutsedda utgifter .....	»	60,000: —
Nämndens expedition .....	»	75,000: —
Kontrollomkostnader m. m. ....	»	60,000: —
		kronor 565,700: —
Summa kronor		3,291,300: —

På grund av efter förenämnda kostnadsberäkningars uppgörande inträffade prisstegringar ävensom till följd av beslutade ändringar i byggnadsprogrammet har emellertid Kungl. Maj:t för kasernetablissemangen anvisat, utöver förenämnda belopp om 3,291,300 kronor, ytterligare följande belopp, nämligen:

Ökad kostnad för utvändiga ledningar (enligt kungl. brev den 2 november 1917) .....	kronor	40,000: —
Ökad kostnad för tegel (enligt kungl. brev den 15 februari 1918) .....	»	58,000: —
Kostnad för anordnande av W. C. samt elektriska ledningar i underofficersbostäderna (enligt kungl. brev den 28 juni 1918) .....	»	26,500: —
Ökad kostnad för ångköksanläggning m. m., att tilläggas kostnaderna för ekonomibyggnaden (enligt kungl. brev den 16 augusti 1918) .....	»	73,275: —
Summa kronor		197,775: —

De sålunda anvisade medlen eller tillhoppa (3,291,300 + 197,775 =) 3,489,075 kronor komma emellertid icke att bliva tillräckliga för byggnadsarbetenas slutförande. Enligt vad från arméns kasernbyggnadsnämnd meddelats, skulle nämligen med nu rådande prisförhållanden för kasernetablissemangets fullbordande enligt den fastställda planen erfordras ytterligare ett belopp av 1,879,600 kronor enligt följande approximativa beräkning:

Cement.....	kronor	102,000: —
Tegel.....	»	75,000: —
Kalk.....	»	11,400: —
Armeringsjärn.....	»	40,000: —
Taktegel.....	»	21,400: —
Plåt.....	»	17,900: —
Snickerier.....	»	40,000: —
Diverse materialier.....	»	28,600: —
Stegrade priser å arbetsmaskiner m. m.....	»	8,500: —
Ökade fraktkostnader m. m.....	»	25,700: —
Ökade arbetskostnader.....	»	850,000: —
Elektriska anläggningar.....	»	162,000: —
Yttre gas-, vatten och avlopp.....	»	40,000: —
Inre gas-, vatten och avlopp.....	»	120,000: —
Värmeledningsanläggningar.....	»	220,000: —
Tvättmaskiner m. m.....	»	60,000: —
Ökade administrationskostnader.....	»	57,100: —
Summa kronor		1,879,600: —

Så vitt nu kan bedömas, skulle alltså kostnaderna för uppförande av ifrågavarande kasernetablissemang under nu rådande förhållanden uppgå till följande belopp, nämligen:

Kostnader enligt kungl. brevet den 29 juni 1917..	kronor	3,291,300: —
Av Kungl. Maj:t ytterligare anvisade medel.....	»	197,775: —
Approximativt beräknade ytterligare kostnader.....	»	1,879,600: —
Summa kronor		5,368,675: —

På grund av de stora kostnader ifrågavarande kasernbyggnadsarbete under nu rådande förhållande sålunda skulle medföra och med hänsyn tagen jämväl till den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsen anmodade jag genom ämbetsskrivelse den 4 januari 1919 den av Kungl. Maj:t den 18 december 1918 tillsatta försvarskommissionen — vars medlemmar utgöras av ledamöterna av riksdagens första kammare, förlikningsmannen S. H. Kvarnzelius, tillika ordförande, redaktören C. G. Ekman, f. d. majoren friherre O. H. A. Fleming och överdirektören J. L. Widell samt ledamöterna av riksdagens andra kammare, lantbrukaren S. Bengtsson, redaktören P. A. Hansson, redaktören V. Larsson, lantbrukaren D. H. Pettersson och ombudsmannen A. V. Sävström — att skyndsamt inkomma med yttrande, huruvida de redan påbörjade arbetena för uppförande av kasernetablissemang invid Lund för Södra skän-

Införande  
av yttrande  
från försvars-  
kommissionen.

ska infanteriregementet borde enligt fastställda planer fullföljas eller huruvida samma arbeten borde helt och hållet eller endast delvis avbrytas.

**Försvars-  
kommis-  
sionens  
yttrande.**

Med anledning härav har försvarskommissionen den 1 februari 1919 inkommit med yttrande i ärendet samt därvid anfört följande:

Hittills  
verkställda  
byggnads-  
arbeten.

Enligt vad försvarskommissionen hos arméns kasernbyggnadsnämnd inhämtat, hade förberedelserna å arbetsplatsen tagit sin början under mars månad 1918. Arbetena inom kaserntomten hade påbörjats i april månad samma år med utförande av vissa provisoriska anläggningar och med schaktningsarbeten för kaserngårdens planering.

Till den 14 januari 1919 hade *arbetena vid kasernbygget* fortskridit så,

att alla schaktnings- och planeringsarbeten för kaserngårdens bildande — omfattande bland annat bortschaktning av cirka 11,000 kbm. jordmassa — vore i det närmaste fullbordade,

att grunden till kasernhuset III A vore färdigställd, mellanväggar av betong i byggnadens jordvåning uppförda samt murningsarbeten för byggnadens sockel påbörjade, varjämte stenen till sockel och fasadbeklädnad huggits å byggnadsplatsen för i det närmaste halva byggnaden,

att största delen av schaktningsarbetena för grunden till kasernhuset I A vore utförd,

att grund och sockel till vinterstallet, sommarstallet, halmboden och ammunitionsförrådet vore färdigställda,

att halmboden vore helt och hållet uppförd,

att stommen till sommarstallet i det närmaste rests, samt

att syllarna till ammunitionsförrådet utlagts och trävirket till stommen färdiggjorts för resning.

Följande *provisoriska byggnader och anläggningar* hade iordningstänkts, nämligen:

en expeditiionslokal för verkmästare och förrådsförvaltare,

en brukstillverkningscentral,

en verkstadsbyggnad, inrymmande smedja och snickareverkstad,

en bod för arbetarna,

en marketenteribyggnad för förmän och arbetare,

en förrådsbod för cement,

avträdesbyggnader,

vattenledningar till olika platser inom kaserntomten,

elektriska belysnings- och kraftledningar, med transformator, till belysning inom olika lokaler och för drivkraft till motorer,

lastspår från Lund—Revinge järnväg till kaserntomten samt ett nät av decauvillespår om cirka 700 meters längd inom kasern-tomten.

Lunds stad hade låtit framdraga:

dels en provisorisk vattenledning från stadens lågtrycksledning till byggnadsplatsen,

dels den permanenta elektriska kabeln till kaserntomten, och

dels den permanenta avloppsledningen till närheten av kasern-tomten.

För byggnadsarbetena vore således alla erforderliga provisoriska anläggningar färdiga och förarbeten verkställda, så att byggnadsarbetena numera stode inför sitt fullt utvecklade skede.

Till arbetsplatsen hade framförts och där upplagts i *förråd*:

en betydande del av för byggnadsarbetena behövliga bjälkar, sparrar och ohyvlade bräder,

cirka 3 miljoner murtegel (hela behovet =  $4\frac{1}{2}$  miljoner),

allt erforderligt håltegel,

huvuddelen av den takplåt, som beräknats åtgå,

största delen av behövt armeringsjärn,

alla gjutna vattenledningsrör med delår samt

avsevärda mängder cement, papp, asfaltpreparat, byggnadsjärn, spik, linolja m. m.

Härförutom hade kasernbyggnadsnämnden *träffat avtal om leverans av*: det ytterligare behovet av bjälkar, sparrar och ohyvlade bräder,

en del av det hyvlade golvvirket,

granitarbeten för lister, fönsterbänkar, trappsteg, golvplaner m. m.,

den återstående mängden armeringsjärn,

byggnadssten, makadam och dylikt från Hardeberga,

spislarna till manskapsköket m. m.

Å arbetsplatsen sysselsattes den 14 januari 1919 en *arbetsstyrka* av 130 man.

*Arbetsbefälet* vid kasernbygget bestode av följande personal, vilken i avlöning uppbure nedan angivna belopp per år, exklusive dyrtids-tillägg, nämligen

en arbetschef .....	kronor 8,200: —
en förste verkmästare .....	» 5,400: —
en andre verkmästare .....	» 4,200: — samt
en förrådsförvaltare .....	» 3,000: —.

Vid arbetschefens och förrådsförvaltarens expedition finnes skriv-biträden anställda.

Hittills ned-  
lagda kost-  
nader och  
iklädda  
ekonomiska  
förpliktelser.

Beträffande å kasernbyggnadsarbetet hittills nedlagda kostnader hade kommissionen hos kasernbyggnadsnämnden inhämtat,

att kostnaderna för hittills utförda <i>permanent</i> arbeten vid etablissemang	enligt till den 1 januari 1919 förda räkenskaper uppgått till .....	kronor	205,508: 56
att de <i>provisoriska anläggningarna</i> betingat en kostnad av .....	»		33,080: 47
att värdet å i bruk tagna och inom förråd förvarade inventarier utgjorde .....	»		65,410: 56
i vilken summa inginge jämväl alla förråds-kostnader samt havda reparationskostnader för inventarierna;			
att värdet å i förråd liggande materialier utgjorde enligt utbetalningar till den 1 januari 1919 ...	»		680,831: 76
i vilket belopp inginge med 99,892 kronor 54 öre alla frakt- och förråds-kostnader (lossning, stapling, täckning m. m.) för materialier;			
att ingångna, men icke fullgjorda <i>leveransavtal</i> motsvarade i kostnader .....	»		342,025: —
däruti icke inberäknade kostnaderna för sådana materialier, vilka enligt gällande avtal skulle levereras enligt enhetspriser och särskilda rekvisitioner, såsom makadam, byggnadssten, grus, cement, kalk m. m.;			
att till <i>avlönning åt arbetsledning</i> , inklusive dyrtidstillägg, till den 1 januari 1919 utbetalts .....	»		22,595: 66
att till samma datum i diverse <i>administrationskostnader</i> erlagts .....	»		10,623: 91
att de <i>arbeten</i> , vilka utförts för etablissemang inom nämndens expedition i Stockholm torde lägst få beräknas till .....	»		40,000: —
att den färdigställda skjutbanan enligt uppgift från arméförvaltningens fortifikationsdepartement kostat .....	»		41,500: —
samt att från den 1 januari 1919 till den 14 i samma månad betalda levererade materialier och utförda arbeten betingade ett värde av omkring .....	»		44,000: —

eller tillhopa kronor 1,485,575: 92

För bedömande av frågan om de ekonomiska konsekvenserna av kasernbyggnadsarbetenas inställande hade kommissionen hos kasernbyggnadsnämnden inhämtat följande:

Kasernbyggnadsnämnden hade ursprungligen beräknat att kunna fullborda etablissemang under år 1920. Emellertid måste på grund av de oberäkneliga eventualiteterna under den nuvarande kristiden med avseende på såväl anskaffning av materialier som arbetsförhållanden räknas med att etablissemanget bleve färdigställt först under hösten 1921, så att regementets vinterskolor samma år kunde taga detsamma i bruk.

De ekonomiska konsekvenserna av byggnadsarbetenas inställande.

Förutsattes ett avstannande av arbetena inom närmaste tiden och ett uppskov med fortsättande av desamma till dess 1920 års riksdag beslutit i ärendet, syntes etablissemangets färdigställande komma att fördröjas med omkring  $1\frac{1}{2}$  år.

a) Uppskov med arbetena tillsvidare.

Givetvis skulle härigenom uppstå en del extra kostnader för staten. Orsakerna till dessa ävensom den approximativa storleken av kostnaderna hade byggnadschefen sökt avgöra sålunda:

1) De redan järdiga byggnadsdelarna måste effektivt skyddas för skadegörelse genom nederbörd m. m. Sålunda måste grunder och socklar förses med intäckning av lutande brädtak, vilket beräknades betinga en kostnad av 5,000 kronor.

Därjämte förutsattes, att grundläggningsarbetena för kasernhuset I A fullbordades, enär i annat fall betydliga kostnader måste beräknas för uppschaktning av igenrasade delar, eller ock avsevärda kostnader läggas ned på spåntpålningar, stämplingar och vattenlänsningsarbeten.

Likaså utginges därifrån, att stommen till sommarstallet taktäcktes och brädkläddes.

2) De i förråd upplagda materialierna måste omsorgsfullt vårdas och skyddas på tillfredsställande sätt mot skada genom nederbörd, jordfukt och dylikt. De redan utförda provisoriska intäckningarna vore givetvis icke beräknade annat än för skydd under en kortare tid. En del materialier vore upplagda utan skydd i avvaktan på användning inom närmaste tiden. Under förutsättning att nya mera omsorgsfullt gjorda intäckningar och dylikt icke komme till stånd utom möjligen inklädnad av sidorna å staplar, innehållande dyrbarare virke, att endast behövliga lagningar och kompletteringar av redan förefintligen täckningar gjordes och att behövliga omstaplingar o. d. av virke m. m. ifrågakomme, hade kostnaderna för vården av materialförrådet värderats till cirka 3,000 kronor per månad eller för  $1\frac{1}{2}$  år till cirka 54,000 kronor.

Härtill borde läggas utgifterna för nattvakter, 2 stycken à 65 kronor per vecka, eller omkring 10,000 kronor.

Dessa utgifter för förrådet, cirka 64,000 kronor, torde för staten betyda avsevärt lägre merkostnader, än de, som skulle uppstå i det fall att det nuvarande förrådet realiserades och nya materialier anskaffades, då bygget ånyo skulle påbörjas, beroende på de betydande belopp, vilka måste beräknas för frakter och förrådskostnader. Sistnämnda bägge belopp steg för det nuvarande förrådet till minst 124,000 kronor, vilka kostnader icke kunde beräknas bliva betäckta vid en försäljning i konkurrens med varumarknaden, vartill komme nya dylika kostnader vid förnyat inköp.

3) Det inom byggnadsplatsen inlagda *spårsystemet* måste upptagas och inläggas i förråd samt efter arbetenas påbörjande ånyo utläggas, vilka arbeten, inklusive ersättning av skadade träsyllar, rälsspik o. d., beräknades till omkring 6,000 kronor.

4) Kostnaden för vård och skydd av *inventarier* o. d. uppskattades till ett belopp av omkring 2,000 kronor.

5) Enär nuvarande arbetstiden vid kasernbygget beräknas efter 9 timmars arbetsdag och inom icke alltför avlägsen framtid torde vara att förvänta 8 timmars arbetsdag, med vilken otvivelaktigt följde en stegring av dagavlöningarna, måste en förlust uppstå uti arbetskostnaderna därigenom, att de nu gällande lägre arbetspriserna icke till fullo utnyttjades. En beräkning härav kunde givetvis bliva endast synnerligen approximativ. Under förutsättning att 9 timmarsdagen ännu komme att gälla ett halft år framåt (= 26 veckor, =  $26 \times 51 = 1,326$  arbetstimmar) och att stegringen bleve proportionell med arbetstidens minskning, eller omkring 12,5 %, samt att arbetsstyrkan beräknades till 150 man och inkomsten till omkring 1: 80 per man och timme, bleve merkostnaden omkring 43,000 kronor.

6) *Ersättning till arbetsbefälet* i samband med entledigande av det samma måste beräknas. Personalen i fråga vore engagerad med en uppsägnings tid av 3 månader. Detsamma torde dock hava förutsatt, att anställningen skulle få samma varaktighet som bygget, eller omkring  $3\frac{1}{2}$  år, vadan staten skäligen borde lämna ersättning för flyttningsskostnaderna till och från Lund o. d., vilka utgifter personalen måst beräkna att återvinna genom avlöningar under en jämförelsevis lång anställningstid. Med billighet syntes knappast överensstämma att entlediga den i nämndens tjänst sedan 10 år tillbaka anställde arbetschefen med den ovan angivna korta uppsägningstiden. Förrådsförvaltaren hade vid



sitt anställande varit boende i Lund. Merkostnaderna för befälspersonalen beräknades sålunda:

Arbetschefen, 6 månaders lön .....	kronor	4,100: —
Flyttningersättning för denne .....	»	3,000: —
1. verkmästaren, 3 månaders lön .....	»	1,350: —
Flyttningersättning för denne .....	»	2,000: —
2. verkmästaren, 3 månaders lön .....	»	1,050: —
Flyttningersättning för denne .....	»	2,000: —
Förrådsförvaltaren, 3 månaders lön .....	»	750: —
Dyrtidstillägg å dessa löner cirka .....	»	4,500: —
Dessutom förutsättes lön åt en person, som skall utöva tillsyn och leda skötseln av förrådet, utgörande för 1 $\frac{1}{4}$ år .....	»	7,500: —
eller sammanlagt till omkring .....	kronor	26,250: —

7) Å *brandförsäkringskostnaderna* för de materiel och inventarier, vilka enligt Kungl. Maj:ts beslut skulle vara försäkrade under arbetstiden, beräknades en merkostnad av omkring 1,500 kronor.

8) De kostnader, som åsamkades staten för *förhyrning av provisoriska förläggningslokaler* åt regementet, ökades med hyresutgifterna under minst 1 år, eller med omkring 50,000 kronor.

9) Om regementets underofficerare finge inflytta i sina bostäder först 1  $\frac{1}{2}$  år senare, hade staten att till dessa utbetala *hyresersättningar* under denna tid. Dessa ersättningar borde tillräknas merkostnaderna för uppskovet och utgjorde för 14 fanjunkare och vederlikar 5,040 kronor och för 16 sergeanter och vederlikar 4,320 kronor, eller tillsammans omkring 3,360 kronor.

De *sammanlagda merkostnaderna* på grund av ett uppskov med byggnadsarbetena under 1  $\frac{1}{2}$  år skulle alltså enligt förenämnda approximativa beräkning uppgå till omkring 207,110 kronor.

Härtill borde även andra synpunkter tagas i beaktande. Genom arbetenas nedläggande komme de vid bygget nu anställda 130 arbetarna att bli arbetslösa. Inom kort kunde, därest arbetena obehindrat finge fortgå, arbete beredas åt omkring 250 arbetare på arbetsplatsen och dessutom indirekt åt ett stort antal arbetare genom arbete å fabriker, verkstäder, sågverk m. m., där material till bygget tillverkades eller förarbetades. Detta syntes för arbetarna i Lund vara av särskilt stor betydelse, enär enligt uppgift några arbetstillfällen för byggnadsarbetare i

Lund för närvarande icke funnes. Även i stadens närhet vore byggnadsverksamheten ringa och i Malmö torde endast ett par byggen vara i gång. Detta hade ävenledes visat sig genom ständig tillströmning av arbetssökande till arbetsplatsen. Om arbetena nedlades, syntes frågan om understöd från statens sida åt de genom nedläggelsen arbetslösa böra tagas under omprövning.

Något mer än hälften av de behövliga byggnadsmaterialierna vore anskaffade till nu gällande priser. Arbetspriserna torde icke inom en nära framtid bliva lägre, snarare tvärtom. Av rent ekonomiska skäl syntes därför ett uppskov icke vara att förorda.

b) Nedläggande av arbetena.

Om *arbetena vid etablissemangen skulle helt och hållet nedläggas*, komme betydliga värden att gå förlorade.

De utlagda kostnaderna för de permanenta arbetena syntes icke kunna återvinnas utom till en ringa del. Vad som utbetalts för schaktnings- och planeringsarbeten samt murverk av olika slag torde icke kunna till någon del erhållas åter, däremot syntes någon ersättning kunna bekommas för de utförda trästommarna. Av de intill den 14 januari 1919 för de utförda permanenta arbetena nedlagda kostnaderna, eller  $(205,508:56 + 20,000 =) 225,508$  kronor 56 öre måste minst *218,000* kronor beräknas såsom nedlagda utan möjlighet att återfå.

De för de provisoriska anläggningarna begagnade materialierna kunde måhända realiseras, men syntes betinga ringa värde; trävirket skadades som känt betydligt vid rivning. Av kostnaderna för anläggningarna,  $33,080:47$ , beräknades *25,000 kronor* icke kunna återvinnas.

Å det upptagna värdet av inventarier,  $65,410$  kronor 56 öre, i vilken summa inginge alla förråds- och reparationskostnader för inventarier, beräknades ett avdrag å *25,000 kronor*.

Av det upptagna värdet av i förråd liggande materialier, utgörande till den 14 januari 1919  $(680,831:76 + 24,000 =) 704,831$  kronor 76 öre, kunde icke återfås  $(99,892:24 + 24,000 =)$  omkring  $124,000$  kronor, utgörande omkostnader för frakter och förrådsarbeten, varjämte torde avgå ytterligare minst  $68,000$  kronor i omkostnader vid förrådets realisation, beräknade efter omkring 10 %, eller tillsammans en förlust av *192,000 kronor*.

Å kostnader för ingångna avtal måste beräknas en viss förlust, förslagsvis avgiven till 10 %, eller omkring *34,000 kronor*.

Hittills utlagda belopp för arbetsledning, för administrationskostnader och för byggets andel i kasernbyggnadsnämndens expedition, utgö-

rande [22,595: 66 + 10,623: 91 + 40,000 + 3,000 (utgifter under januari 1919) =] omkring 76,200 kronor vore förlorade.

Kostnaderna för skjutbanan vore till allra största delen omöjliga att återvinna. Av utgifterna för densamma, 41,500 kronor, beräknades 38,000 kronor icke kunna återfås.

Ersättning till arbetsbefälet med anledning av uppsägningen, i det föregående beräknad till 26,250 kronor måste beräknas utgå.

Sammanlagda förlusterna för staten, därest arbetena helt och hållet nedlades, kunde, lågt beräknat, men givetvis synnerligen approximativt, upptagas till 634,450 kronor, eller i runt tal 650,000 kronor, enär ännu en del arbeten torde bliva fullbordade m. m., innan definitivt beslut fattades.

Härtill komme de ersättningar, staden Lund möjligen komme att betinga sig på grund av kontraktets med kronan hävande, innefattande eventuella skadestånd, betalning för utförda vatten-, avlopps- och elektriska ledningsarbeten, gottgörelse för omkostnader för jordförvärv o. d.

Huruvida lämpligen arbetena vid etablissemanget borde fortgå med tanke på ett partiellt färdigställande av etablissemanget, syntes vara en fråga, som närmast berörde de militära förhållandena. Byggnadstekniskt sett, kunde detta naturligtvis ske utan olägenhet, dock borde, därest det kunde ifrågasättas, att etablissemangets delvisa färdigställande sedermera icke komme att följas av en komplettering, möjligen planen för byggnadernas förläggande i förhållande till varandra omarbetas. Ekonomiskt sett, vållade ett partiellt färdigställande och en komplettering sedermera rätt betydande merkostnader.

Då det för ärendets bedömande varit av vikt att erhålla dels en fullständig redogörelse för regementets nuvarande provisoriska förläggningsförhållanden, dels ock upplysning om huruvida i något hänseende hinder mötte för en fortsatt provisorisk förläggning av regementet i avvaktan på ett definitivt beslut i kasernbyggnadsfrågan, hade kommissionen i skrivelse den 10 januari 1919 till arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement samt sjukvårdsstyrelse anhållit, att departementen och styrelsen måtte skyndsammast möjligt till kommissionen inkomma med yttrande i nu angivna hänseenden.

Med anledning härav hade fortifikations- och intendentsdepartementen samt sjukvårdsstyrelsen med skrivelse den 25 januari 1919 till kommissionen överlämnat infordrade yttranden i ärendet av chefen för Södra skånska infanteriregementet, vederbörande fördelningsläkare samt chefen för första arméfördelningen.

Yttranden av  
myndig-  
heterna  
rörande den  
provisoriska  
förläggningen.

a) Regements-  
chefen.

Uti sitt berörda yttrande hade regementschefen anfört huvudsakligen följande:

Regementet disponerade för sin provisoriska förläggning i Lund dels f. d. sockerraffinaderiet Öresund (den s. k. Norra kasernen) och dels en f. d. valskvarn (den s. k. Södra kasernen).

Norra kasernen ägdes av Svenska sockerfabriksaktiebolaget, som icke velat hyra ut densamma för längre tid än ett år i sänder. Huru länge regementet kunde få disponera denna egendom vore naturligen beroende på om sockerfabriksbolaget finge annan användning för den eller ej, eller skrede till försäljning av densamma. Säkert torde emellertid vara att bolaget ej ville binda sig för längre tids uthyrning, men hade man anledning hoppas, att regementet skulle kunna få disponera lokalerna till den tidpunkt, då den nya kasernen beräknades stå färdig till inflyttning, nämligen senast hösten 1921.

Södra kasernen ägdes av Aktiebolaget Lunds valskvarn. Hyreskontraktet vore uppsagt till den 1 nästkommande oktober, enär bolaget från nämnda tidpunkt ville hava det årliga hyresbeloppet höjt från 7,500 kronor till 10,000 kronor.

I norra kasernen hade varit förlagda två bataljoners samt kulsprutekompaniets personal under de värnpliktiges första tjänstgöring, alltså 7 à 800 man, och i södra kasernen en bataljons personal eller 3 à 400 man.

Förläggningen lede naturligen av många brister, och det hade varit förenat med många bekymmer och besvärligheter att få den så pass ordnad, som den nu i alla fall vore. Förrådslokalerna vore dåliga och otillräckliga, likaså vore stallbyggnaden vid norra kasernen (ett gammalt f. d. förrådsskjul) bristfällig. Gymnastiklokaler saknades och vore man hänvisad till att för gymnastikundervisning söka få några timmar om dagen i olika läroverks och skolors lokaler i Lund. Matsalslokalerna vore för små och tvingade till utspisning i omgångar. Mässlokalerna vore av enklaste slag; vad officerare och underofficerare vidkomme kunde ett par små rum, i vilka de tillfälligtvis någon gång kunde söka skydd mot vind och hårt väder, näppeligen hänföras under denna benämning. Underbefälets förläggning vore densamma som manskapets och någon möjlighet att ens åt de äldsta furirerna bereda någon avskild förläggning funnes icke. Expeditionslokalerna voro trånga, delvis spridda på olika ställen i staden samt tämligen ohygieniska. Sjukhuset (f. d. domprostegården) uppfyllde ingalunda — oaktat allt arbete som offrats på dess ordnande — de krav, som numera ställdes på ett dylikt, och det låge i sakens natur, att de hygieniska förhållandena inom f. d. fabrikslokaler icke kunnat

göras på långt när tillfredsställande. Så t. ex. vore de flesta golv i norra kasernen av sten och i följd därav kalla, och att hålla en lagom och jämn temperatur i lokalerna mötte stora svårigheter. Avstånden till övningsterrängen vore stora — särskilt från norra kasernen — vilket hade sina nackdelar.

Ett avbrytande helt eller delvis av kasernbyggnadsarbetena syntes icke kunna medföra några fördelar under annan förutsättning än att dessa nya kaserner skulle kunna undvaras helt eller delvis, vilket, så vitt regementschefen förstode bedöma saken, kunde tänkas under tvenne olika fall. Det första vore, att svenska arméns fullständiga eller delvisa avrustning komme att medföra Södra skånska infanteriregementets slopande eller minskande till styrka och sammansättning, och det andra vore, att man — efter allt vacklande i regementets förlägningsfråga — skulle komma tillbaka till det gamla Revinge såsom förlägningsort för regementet. Det första alternativet kunde regementschefen ej yttra sig om, men väl däremot om det andra.

Övningsfältet i Revinge vore lämpligt för utbildning ända t. o. m. övningar i kompaniförband. Men redan då det bleve fråga om bataljon vore det för litet och för övningar i regementsförband så gott som fullkomligt odugligt. Om förlägningsförhållandena i Lund på grund av deras provisoriska beskaffenhet helt naturligt lämnade mycket övrigt att önska, så vore förhållandena å Revinge att betrakta såsom genomusla, även om det endast vore fråga om övningar under vår, sommar och höst. Man hade ett talande exempel därpå vid den epidemi, som härjat under regementsövningarna 1918. Uti de trånga, mörka och synnerligen ohygieniska barackerna, omöjliga att desinficera och nöjaktigt upplysa, funnes inga lokaler för undervisning och övningar inomhus. Ej heller funnes annorstädes å Revinge några lokaler för sådant ändamål, undantagandes en lägerhydda, inredd som gymnastiklokal, vadan övningarna under regnig väderlek samt under den mörkare delen av dagen bleve i hög grad eftersatta och vissa utbildningsgrenar alldeles omöjliggjorda. Tvättrum inom barackerna saknades och naturligtvis badrum, torkrum o. d. Kokanordningarna vore så dåliga och gamla, att man befunno sig i ständig oro för att det hela ej skulle fungera. Förrådslokalerna inom kompanierna vore så miserabla, att en ordnad kompanihushållning icke kunde äga rum, och lokalerna för de större förråden fyllde icke ens regementets halva behov. Husen å Revinge och särskilt tak, fönster, dörrar m. m. förfölle allt mer och mer, oaktat man försökte så långt möjligt vore med tillgängliga medel sörja för

underhållet. Om det nu ens vore möjligt att av en dylik typ å militärt etablissemang, vilket regementschefen ej trodde, kunna genom förbättringar åstadkomma efter vår tids krav människovärdiga förläggningsförhållanden, så skulle detta säkerligen bliva en dyr affär icke blott med reparationer och tillbyggnader utan även med nybyggnader i stor utsträckning såsom förrådsbyggnader, byggnader för fordon, stall, kök, mässlokaler, lektionsrum, dagrum m. m. Måhända bleve det till och med nödvändigt att där söka bereda officerare och underofficerare tak över huvudet genom uppförandet av befälsbostäder för gifta och ogifta.

De disciplinära förhållandena vore vid ett övningsläger som Revinge mycket svåra att tillfredsställande tillgodose, något som måste anses vara av särskild vikt vid en rekrytskola; exempelvis endast tillsynen att manskapet hölle sig hemma nattetid. Revinges isolerade läge vore även ur många synpunkter en stor olägenhet. Förläggning i eller invid en stad medförde däremot fördelen, att manskapet under fritid bleve i tillfälle att komma under allmänhetens och den civila ordningsmaktens ögon, varigenom det militära arbete, som avsåge att vänja rekryterna vid ordning och uppmärksamhet samt ett anständigt och hyvsat uppträdande främjades. Tillfällen till uppfostrande och utvecklande förströelser stode även i vida högre grad till buds under sådana förhållanden än å en plats sådan som Revinge.

Det vore också en given sak, att mobiliseringsförhållandena ställde sig synnerligen ogynnsamma å Revinge i jämförelse med Lund, där en mängd lokaler (skolor och allmänna byggnader m. m.) kunde tagas i anspråk.

Från något håll, som kunde anses vederhäftigt vid bedömande av en fråga sådan som denna, hade regementschefen aldrig erfarit något uttalande, som stode i strid med det ovan anförda. Visserligen hade röster höjts av någon eller kanske några invånare i Revingetrakten för regementets kvarstannande å Revinge, men dessas intresse syntes förnämligast vara dikterat av en önskan att genom regementets personal förvärva en måhända välbehövlig förstärkning i kommunens skatteinkomster. Att skatterna för närvarande vore billigare i Revinge än i Lund vore emellertid förhållandet.

Man torde väl kunna påstå, att det skulle kännas bittert för regementet, om detta bleve det enda eller ett bland de få i hela armén, som ej finge en hygglig och modern förläggning. För sin del vore regementschefen övertygad om, att därest regementet skulle återförvisas till Revinge, rekryteringen av den fast anställda personalen skulle slå synnerligen illa ut.

Frågan om lämplig förläggningsort vore tvivelsutan av inprägande betydelse för regementets framtida utveckling och ställning inom armén. Skulle nu Kungl. Maj:t återigen ändra sitt beslut om Lund såsom förläggningsort för regementet eller skulle av annan anledning det nya kasernetablissemanget icke komma till utförande, så komme detta att vålla en hel del ekonomiska påkänningar. Kasernbyggnadsnämnden torde vara närmast att redogöra för vad som rör själva byggnadsarbetet, men ansåge sig regementschefen dock i korthet böra något beröra denna fråga.

Först vore då att märka, att staden Lund till kronan överlämnat en del jord. Denna hade ju visserligen under alla förhållanden sitt värde, men staden hade under de år, som förflutit efter överlämnandet, förlorat avsevärde arrendeinkomster, för vilka den naturligen skulle kräva ersättning. Vidare hade en del av de gamla gårdshusen redan rivits eller spolierats, vadan ersättning för återuppbyggande måste förutsättas. Stadens skatteinkomst från regementet beräknades enligt uppgift för nästa år till 30 å 40,000 kronor, representerande ett avsevärt kapital, som staden ej torde avstå ifrån, enär denna inkomst tagits i beräkning i stadens finansberäkningar. Stadens affärliv och byggnadsverksamhet komme att lida, om en ändring i den beslutade förläggningen skulle ske; vad ett eventuellt skadestånd i den vägen komme att betinga, kunde regementschefen icke yttra sig om.

Ett avbrott i byggnadsarbetena skulle tvivelsutan fördyra arbetet av flera orsaker; bland annat bleve man nödsakad att hålla vakter över materielen, som dessutom kunde befaras taga skada. Ett fullföljande av arbetet tillsvidare endast delvis vore också ägnat att fördyra det hela, ty administrationskostnaderna bleve under tiden ungefär desamma som nu. Till fördyringen skulle jämväl komma förlängda hyror m. m. för den provisoriska förläggningen i Lund, därest denna kunde bibehållas. Vidare ansåge regementschefen sig böra omnämna, att i Lund för närvarande rådde stor arbetslöshet och i följd därav på många håll verkliga nödlägen. Arbetschefen hade sålunda meddelat, att han nyligen erhållit en skrivelse från de arbetslösas förening i Lund med begäran att arbetare, mantalsskrivna i Lund, måtte i så stor utsträckning som möjligt anställas vid byggnadsarbetet utöver de 150 man, som redan vore i arbete.

Slutligen ansåge sig regementschefen böra omnämna, att betydande arbeten nedlagts för dränering m. m. å övningsterrängen invid Lund, att en skjutbana av modernaste typ blivit anlagd i Kungsmarken, en byggnad därstädes för manskapets skydd mot ogynnsam väderlek uppförd samt skogsplanteringar i betydande utsträckning verkställda o. s. v.

På grund av vad sålunda anförts, funne regementschefen sig böra på det allvarligaste avstyrka byggnadsarbetenas inställande under annan förutsättning än att beslut fattades om regementets avrustning och upplösning, i vilket fall inga kaserner behövdes. En inskränkning i planen för det nya kasernetablissemanget skulle i analogi därmed endast kunna försvaras genom ett beslut om motsvarande minskning med avseende på regementets sammansättning och styrka.

b) Veder-  
börande  
fältläkare.

Fördelningsläkaren vid första arméfördelningen hade uti sitt i ärendet afgivna yttrande angående de hygieniska förhållandena vid regementets provisoriska förläggning velat framhålla följande allvarsamma brister:

Utrymmet för manskapets förläggning vore otillräckligt så att man ej ens kunde uppnå en luftkub av 10 m<sup>3</sup> per man. Golven i norra kasernen bestode av tegelsten och hade det visat sig, att fogarna mellan dessa ej kunde hållas fyllda med cement, varför de vore omöjliga att hålla rena; golven i södra kasernen bestode av plank, så att vid skurning vatten från övre våningarna runne ned i underliggande. Belysningsförhållandena i logementen vore synnerligen dåliga. Tvättrummen, klosetter och urinoirer vore även dåliga och saknade nästan överallt primär belysning. Torkrummen vore små och illa ventilerade. Kök och matsalar vore trånga och svåra att hålla rena på grund av golvens och väggarnas beskaffenhet.

Då nu angivna hygieniska olägenheter icke kunde avhjälpas, ansåge fördelningsläkaren det vara förenat med stor risk för de värnpliktigas hälsa att längre än som vore oundgängligen nödigt fortfara med denna förläggning, vilken anordnats som det enda provisorium som funnits att tillgå.

c) Chefen för  
första armé-  
fördelningen.

Chefen för första arméfördelningen hade, under instämmande till fullo i de av regementschefen och fördelningsläkaren framhållna synpunkterna, förklarat sig bestämt avstyrka, att arbetena å kasernetablissemanget helt och hållet eller delvis avbrötes. Huvudskälet härför vore, att en synnerligen stor orättvisa bleve begången, om den värnpliktiga ungdomen från en enda landsända bleve tvingad att fullgöra sin värnplikt under så ofantligt mycket mer ohygieniska och även i övrigt olämpliga förhållanden än dem, som vore eller komme att bli råande på alla andra håll.



Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement hade, i anslutning till regementschefens och arméfördelningschefens yttranden, förklarat sig anse, att ett avbrytande av arbetena å ifrågavarande kasernetablissemang icke borde ifrågakomma. Likaså sjukvårdsstyrelsen, som ansåge regementets förläggning såväl å den s. k. norra som den s. k. södra kasernen alltjämt vara sådan, att det ej motsvarade ens de mest minimala fordringar i hygieniskt avseende. Det funnes ej något försvar för att bibehålla de nuvarande lokalerna såsom förläggning för regementet en enda dag längre, än som vore oundgängligen nödvändigt. Förläggningen måste således snarast möjligt flyttas till andra lokaler. Bland dylika, redan befintliga, vore regementets gamla baracker å Revinge lägerplats de enda, vilka, sjukvårdsstyrelsen veterligt, kunde komma i fråga. Även dessa motsvarade emellertid så föga även blygsamma anspråk på hygien, att sjukvårdsstyrelsen ville bestämt avvisa tanken på en förläggning av regementet dit, även om det skulle gälla endast en kortare tid, och i så fall den varmare delen av året. Då några redan färdiga byggnader i Lund eller dess omgivning ej stode att erhålla för ett ombyte av förläggningen för regementet, funnes enligt sjukvårdsstyrelsens förmenande ej annan utväg än att låta den provisoriska förläggningen vara kvar, intill dess att den kunde utbytas mot en permanent, och under tiden tillse, att de hygieniska vådorna bleve så få som möjligt. På grund därav förordade sjukvårdsstyrelsen på det bestämdaste, att de påbörjade arbetena för utförandet av kasernetablissemang invid Lund för Södra skånska infanteriregementet enligt fastställda planer fullföljdes samt därjämte, att arbetena måtte bedrivas med all den kraft och all den skyndsamhet omständigheterna medgäve.

Såsom gemensamt yttrande finge alltså fortifikations- och intendentsdepartementen samt sjukvårdsstyrelsen på det allvarligaste avstyrka avbrytandet av byggnadsarbetena å ifrågavarande kasernetablissemang.

För egen del har försvarskommissionen anført följande:

Såsom av den lämnade redogörelsen framginge, hade frågan om uppskjutande tillsviðare av de för närvarande pågående kasernbyggnadsarbetena för vissa infanteriregementen, bland dem jämväl Södra skånska infanteriregementet, redan tidigare varit föremål för statsmakternas prövning. Ehuru ett dylikt uppskov ansetts synnerligen önskvärt på grund av de avsevärda kostnader byggnadsarbetenas fullföljande under rådande dyrtid medförde, hade detsamma dock icke ansetts tillrådligt med hänsyn till de olägenheter i skilda avseenden, som därigenom skulle uppstå för

d) Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement samt sjukvårdsstyrelse.

Kommissionens uttalande.

de truppförband, som av uppskovet berördes. Redan 1916 års riksdag hade ansett sig böra framhålla angelägenheten av byggnadsarbetenas bedrivande utan avbrott för att därigenom bereda ökad tillgång till arbetsmöjlighet inom byggnadsindustrin, och 1917 års riksdag, som haft under övervägande förslag om uppskov med byggnadsarbetena, hade förklarat sig med hänsyn till svårigheterna att efter år 1918 upprätthålla en provisorisk förläggning och de vådor i sanitärt hänsende, som vidlådde den nuvarande provisoriska förläggningen, icke kunna motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag om byggnadsarbetenas fortsättande. Jämväl 1917 års statsrevisorer hade på sin tid uttalat sig för kasernbyggnadsarbetenas påskyndande.

Ifrågavarande från riksdagens sida gjorda uttalanden angående kasernbyggnadsarbetenas fortsättande, trots de därmed förenade synnerligen avsevärda kostnaderna, hade uppenbarligen haft sin grund i uppfattningen, att vår nuvarande härorganisation skulle bli bestående för en längre tid framåt och att de beslutade kasernetablissemangen följaktligen under alla omständigheter komme att behövas. Genom det ändrade läge, vari frågan om vårt försvarsväsende numera kommit, hade emellertid förhållandena blivit helt annorlunda. Vid den förestående allmänna försvarsrevisionen komme frågorna angående såväl armén och dess organisation över huvud taget som värnpliktstjänstgöringen, dess längd och förläggning att göras till föremål för en ingående utredning. De beslut, som på grundval av denna utredning komme att av statsmakterna fattas, bleve givetvis bestämmande såväl för behovet av kasernetablissemang över huvud taget som för omfattningen och inredningen m. m. av de etablissemang, vilka med en ändrad arméorganisation kunde finnas erforderliga. Vid sådant förhållande vore det tydligen av största vikt, att man icke genom fullföljande av sådana av den nuvarande arméorganisationen betingade byggnadsföretag, som kunde uppskjutas, föregrepe resultatet av den blivande försvarsutredningen och därigenom åsamkade statsverket avsevärda utgifter, som skulle kunnat undvikas.

Vad nu kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet beträffade, framginge av den i det föregående lämnade redogörelsen, att då Kungl. Maj:t den 30 december 1916 uppdragit åt kasernbyggnadsnämnden att gå i författning om kasernetablissemangets uppförande, kostnaderna för detsamma beräknats till 2,173,200 kronor, att Kungl. Maj:t redan den 29 juni 1917 funnit sig böra fastställa nya kostnadsberäkningar, slutande å 3,291,300 kronor, samt att, enligt vad kasernbyggnadsnämnden meddelat, kostnaderna för kasernetablissemangets uppförande numera måste beräknas till 5,368,675 kronor. De på grund av

kristiden uppstående merkostnaderna skulle alltså uppgå till icke mindre än (5,368,675 — 2,173,200 =) 3,195,475 kronor, motsvarande i runt tal 147 procent av de ursprungligen beräknade kostnaderna. Den högst avsevärda merkostnad byggnadsarbetenas fullföljande under nu rådande förhållanden skulle medföra, innebure givetvis ett ytterligare tungt vägande skäl för arbetenas uppskjutande. Kommissionen ansåge sig särskilt böra framhålla, att den av kasernbyggnadsnämnden beräknade merkostnaden endast vore approximativ och att någon garanti icke funnes för att kostnaderna för kasernetablissemanget komme att stanna inom det senast beräknade beloppet.

Då kommissionen således kommit till den uppfattningen, att ett uppskov med fortsättandet av arbetena å ifrågavarande kasernetablissemang vore påkallat såväl med hänsyn till den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsende som i betraktande av de för närvarande rådande höga byggnadskostnaderna, hade kommissionen haft att taga under övervägande, huruvida i något hänseende hinder kunde anses föreligga för ett dylikt uppskov. De synpunkter, som därvid i främsta rummet krävde beaktande, vore dels de ekonomiska konsekvenserna av byggnadsarbetenas inställande, dels regementets nuvarande provisoriska förläggningsförhållanden.

Av den utav kasernbyggnadsnämnden till kommissionen lämnade redogörelsen framginge, att samtliga å ifrågavarande kasernetablissemang nedlagda kostnader den 14 januari 1919 beräknats uppgå till 1,485,575 kronor 92 öre. Ut i nämnda belopp inginge 342,025 kronor, motsvarande kostnaderna för ingångna men ännu icke fullgjorda leveransavtal. Där emot hade icke medtagits kostnader för sådana materialier, vilka enligt gällande avtal skulle levereras enligt enhetspriser och särskilda rekvisitioner, såsom makadam, byggnadssten, grus, cement och kalk m. m. Under förutsättning att kasernbyggnadsarbetet skulle helt och hållet nedläggas för att icke vidare fortsättas, hade kasernbyggnadsnämnden beräknat, att staten skulle, fränsett den ersättning Lunds stad kunde komma att betinga sig på grund av kontraktets med kronan hävande, få vidkännas en förlust av sammanlagt i runt tal 650,000 kronor. För den händelse åter arbetena nu endast skulle avbrytas för att efter omkring 1½ år åter fortsättas, hade kasernbyggnadsnämnden beräknat, att statsverket skulle få vidkännas särskilda kostnader för vidtagande av åtgärder för vård och skydd av redan färdigställda byggnadsdelar samt anskaffade inventarier och materialier, för brandförsäkring, för ökade arbetskostnader, för ersättning åt det vid byggnadsarbetet anställda arbetsbefälet, för förhyrning av provisoriska förläggningslokaler

åt regementet samt för hyresersättningar åt regementets underofficerare. Dessa särskilda kostnader hade av nämnden beräknats komma att uppgå till sammanlagt omkring 207,110 kronor.

I det läge, vari frågan om vårt försvarsvarsväsende för närvarande befunde sig, ansåge kommissionen sig icke kunna eller böra göra något uttalande angående ett definitivt nedläggande av ifrågavarande kasernbyggnadsarbeten. Kommissionen saknade därför anledning att närmare yttra sig rörande den förlust, som skulle åsamkas statsverket, därest byggnadsarbetena icke vidare skulle komma att fortsättas. Kommissionen ansåge sig endast böra framhålla, att därest så skulle bliva fallet, det givetvis under alla omständigheter vore bättre att taga den sålunda uppkommande förlusten än att genom byggnadsarbetenas fortsättande åsamka statsverket ytterligare kostnader.

De särskilda kostnader, som skulle uppstå genom kasernbyggnadsarbetenas uppskjutande, hade, som ovan nämnts, av kasernbyggnadsnämnden beräknats till 207,110 kronor. Vid den granskning kommissionen underkastat denna beräkning hade kommissionen kommit till den uppfattningen, att åtskilliga poster måste anses allt för höga. Särskilt gällde detta i fråga om de beräknade kostnaderna för beredande av vård och skydd åt materialier och inventarier, ökade arbetskostnader till följd av arbetstidens minskning samt flyttningersättning till arbetsbefälet. Enligt en inom kommissionen verkställd överslagsberäkning syntes den av kasernbyggnadsnämnden beräknade kostnadssumman kunna avsevärt nedbringas. De särskilda kostnader, som sålunda skulle uppstå genom byggnadsarbetenas inställande tills vidare, syntes kommissionen icke böra utgöra något hinder för vidtagande av en sådan åtgärd. Även om dessa kostnader skulle uppgå till det av kasernbyggnadsnämnden beräknade beloppet, komme de att till fullo uppvägas av den räntebesparing statsverket gjorde genom byggnadsarbetenas uppskjutande. Dessutom borde framhållas, att därest arbetena framdeles skulle komma att återupptagas, en nedgång i nu rådande synnerligen högt uppdrivna byggnadskostnader då torde hava inträtt. Anledning finnes alltså att antaga, att de av uppskovet föranledda särskilda kostnaderna skulle, om icke helt och hållet, så dock till väsentlig del bliva täckta genom de billigare byggnadskostnaderna.

Vad därefter anginge Södra skånska infanteriregementets nuvarande provisoriska förlägningsförhållanden, lämnade dessa givetvis mycket övrigt att önska. Kommissionen hade också vid ett den 20 nästlidne januari företaget besök i Lund funnit, att de av myndigheterna mot de nuvarande förlägningslokalerna riktade anmärkningarna vore i det vä-

sentligaste befogade. Därest kommissionen vid bedömandet av frågan om kasernbyggnadsarbetenas uppskjutande endast haft att taga hänsyn till regementets förläggningsförhållanden, skulle kommissionen helt visst icke hava tvekat att tillstyrka arbetenas fortsättande. Då emellertid kommissionen, såsom av det förut anförda framginge, vid den föreliggande frågans bedömande måst beakta jämväl andra synpunkter, hade kommissionen icke kunnat tillmäta de av myndigheterna anförda skälen för byggnadsarbetenas fortsättande någon avgörande betydelse, och detta så mycket mindre som de med den nuvarande förläggningen förenade olägenheterna givetvis komme att väsentligt minskas, därest, på sätt i årets statsverksproposition ställts i utsikt, beväringsskolorna hädanefter komme att förläggas enbart till sommarhalvåret i stället för såsom nu jämväl till vintern. Huruvida det vid en dylik omläggning av värnpliktstjänstgöringen kunde finnas lämpligt att bibehålla den nuvarande provisoriska förläggningen i Lund eller åter förlägga regementet till dess förra övningsplats Revingehed, vore en fråga, rörande vilken kommissionen icke ansåge sig böra göra något uttalande.

Kommissionen hade alltså kommit till den uppfattningen, att de för närvarande pågående kasernbyggnadsarbetena omedelbart borde inställas och att med prövningen av frågan om deras eventuella fortsättande borde tillsvidare anstå i avvaktan på resultatet av den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsen. Vid den avveckling av byggnadsverksamheten, som således borde äga rum, borde givetvis tillses, icke blott att minsta möjliga förluster tillskyndades kronan, utan jämväl att den vid byggnadsföretaget anställda arbetarpersonalen lämnades nödigt rådrum att skaffa sig annan sysselsättning. Åtgärder borde sålunda vidtagas för skyddande av redan färdigställda byggnadsdelar. Vidare borde redan inköpta materialier och inventarier, i den mån det icke funnes fördelaktigare att avyttra dem, på ett mot skadegörelse och förstöring betryggande sätt uppläggas i förråd. Med hänsyn därtill att samtliga schaktnings- och grundgrävningsarbeten för kasernhuset I A redan vore utförda, syntes det kommissionen vidare lämpligt, att, till förebyggande av att särskilt dessa senare arbeten raserades, grunden för ifrågavarande kasernhus färdigställdes upp till socklarnas och mellanväggarnas i jordvåningen undre yta. Enligt vad kommissionen inhämtat, beräknades kostnaderna för detta arbete komma att uppgå till omkring 32,000 kronor. Genom ifrågavarande grundläggningsarbets fullföljande på angivet sätt ävensom genom övriga i samband med byggnadsarbetenas avveckling stående åtgärder syntes sysselsättning ännu någon kortare tid kunna beredas de vid kasernbygget anställda arbetarna.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde kommissionen, att beslut snarast möjligt måtte fattas om uppskjutande tillsvidare av de för närvarande pågående kasernbyggnadsarbetena för Södra skånska infanteriregementet.

Mot kommissionens sålunda avfattade utlåtande hava herrar friherre *Fleming*, *Pettersson* och *Widell* avgivit följande reservation:

»Kommissionens hemställan om uppskov tillsvidare med kasernbyggnadsarbetena i Lund utgår tydligen ifrån, att den blivande försvarsrevisionen skulle kunna medföra, att ifrågavarande kaserner bli för framtiden obehövliga. Ett sådant förhållande kan tänkas inträda under tvenne olika förutsättningar: antingen att Södra skånska infanteriregementet förflyttas från Lund till annan plats, eller att regementet upplöses och slopas. Den första eventualiteten synes oss vara fullständigt utesluten, då tidigare verkställda ingående utredningar ådagalagt, att Lund är den lämpligaste förläggningsorten och dessutom staten med Lunds stad om förläggningen ingått ett avtal, vars brytande knappast kan anses staten fullt värdigt och i varje fall måste medföra betydande och fullt befogade ersättningsanspråk från stadens sida; de på kasernbyggnaderna i Lund redan nedlagda ansevliga kostnaderna bleve därjämte i sådant fall sannolikt till största delen förspilda. Vad åter beträffar möjligheten av att regementet skulle kunna komma att helt indragas, så synes oss uppenbart, att, därest vi över huvud skola hava ett försvar — och om behövligheten härav hysa vi intet tvivel — skall aldrig kunna ifrågakomma, att det regemente, som uppsattes av Sveriges folkrikaste och bördigaste bygd, skulle slopas. Däremot är ju den möjligheten tänkbar, att en blivande ny härorganisation skulle kunna medföra en minskning av regementets fredsstyrka och därmed även minskat behov av kasernutrymme. Men en sådan möjlighet kan icke motivera ett inställande av de pågående arbetena utan endast en begränsning av desamma. Mot en sådan begränsning i lämplig omfattning hava vi inom kommissionen icke ställt oss avvisande, men har kommissionens flertal icke velat reflektera på en dylik lösning av frågan. Ej heller en eventuell omläggning av rekrytutbildningen till den s. k. sommarlinjen kan göra kasernerna obehövliga; det må vara tillräckligt att i detta avseende erinra om, att beslutet om uppförande av infanteriregementenas kaserner fattades långt innan vinterrekrytskolan blev beslutad.

Kunna alltså enligt vår uppfattning inga tvingande skäl anföras för ett uppskov med ifrågavarande arbeten, så föreligga däremot sådana omständigheter, som göra ett uppskov i högsta grad betänkligt. Jämförelsevis mindre vikt tillmäta vi härvid de särskilda kostnader, som komme att förorsakas av ett uppskov, om också dessa torde bli ganska betydande — majoritetens förhoppning om, att de härför beräknade beloppen skulle kunna väsentligt nedsättas, synes oss vila på mycket svaga grunder. Ej heller torde allt för stor betydelse böra tilläggas det med arbetenas avbrytande förenade avskedandet av arbetspersonalen, ehuru det å andra sidan måste betraktas såsom minst sagt olämpligt att under redan nu rådande arbetslöshet bland byggnadsarbetarna i Lund inställa så betydande arbeten, som här äro ifråga. Det avgörande skälet emot ett uppskov anse vi emellertid ligga i regementets nuvarande förläggningsförhållanden. Enligt vad som framgår av myndigheternas yttranden i ärendet och ej mindre enligt

vad vi själva sett vid besök på platsen, måste regementets provisoriska förläggning i Lund anses vara till den grad underhållig, att det icke bör ifrågakomma att bibehålla densamma en enda dag längre, än som är oavvisligen nödvändigt. Såväl ur sanitär synpunkt som med hänsyn till disciplinen och den militära utbildningen är förläggningen behäftad med så stora brister och olägenheter, att regementets duglighet blir väsentligt nedsatt och, vad som förtjänar ej mindre beaktande, militärtjänstgöringen blir för de värnpliktiga förenad med stora och onödiga obehag, för att ej använda ett starkare uttryck. Det måste ovillkorligen för södra Skånes befolkning te sig som en orättvisa, om denna landsdel, som längre än någon annan fått vänta på, att dess värnpliktiga skulle få en tillfredsställande inkvartering, nu skulle se realiserandet av sin förhoppning om ett bättre sakernas tillstånd uppskjutet till en oviss framtid. Ty man må icke tro, att ett uppskov nu skulle betyda uppskov för endast en kortare tid, nej, minst ett par års ytterligare tidsutdräkt med kasernernas färdigställande blir säkerligen följden. Och att under tiden kunna bereda regementet en bättre förläggning synes vara utslutet, då Revinge hed, den enda plats, som torde kunna ifrågakomma, erbjuder lika ogynnsamma förhållanden som den nuvarande provisoriska förläggningen i Lund. Under sådana omständigheter anse vi, att de nuvarande höga byggnadskostnaderna icke få utgöra hinder mot, att kasernbyggnadsarbetena i Lund så skyndsamt som möjligt fullföljas och avslutas åtminstone i den begränsade omfattning, som kan erfordras, för att regementet skall kunna förflyttas till sitt nya etablissemang.»

I likhet med försvarskommissionens majoritet håller även jag före, att ett uppskov med fortsättandet av arbetena å uppförandet av kasern-etablissemang för Södra skånska infanteriregementet är påkallat med hänsyn till den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsende ävensom i betraktande av de för närvarande rådande höga byggnadskostnaderna. De nu pågående arbetena torde därför böra, så snart ske kan, tillsvidare inställas. Beträffande sättet för byggnadsverksamhetens avveckling har jag icke något att erinra mot vad försvarskommissionen därutinnan föreslagit.

Departement-  
chefen.

Av den i ärendet lämnade redogörelsen framgår, att riksdagen tidigare uttalat sig för kasernbyggnadsarbetenas påskyndande. Vid sådant förhållande och då ett uppskjutande av arbetena tillsvidare kommer att medföra vissa utgifter, för vilkas bestridande medel icke finnas beräknade eller anvisade, torde emellertid ärendet böra underställas riksdagens prövning.

Såsom förut nämnts, har kasernbyggnadsnämnden beräknat, att ett uppskjutande av byggnadsarbetena tillsvidare under omkring 1 1/2 år skulle medföra en särskild kostnad av 207,110 kronor. Ifrågavarande belopp har beräknats sålunda:

Skydd för redan färdigställda byggnadsdelar .....	kronor	5,000: —
Vård och skydd av de i förråd upplagda material- lierna .....	»	54,000: —
Utgifter för nattvakter .....	»	10,000: —
Upptagande av spårssystemet inom byggnadsplatsen ..	»	6,000: —
Vård och skydd av inventarier .....	»	2,000: —
Ökade arbetskostnader till följd av kortare arbetstids genomförande .....	»	43,000: —
Ersättning till arbetsbefälet .....	»	26,250: —
Brandförsäkringskostnader .....	»	1,500: —
Hyra av provisoriska förläggningslokaler .....	»	50,000: —
Hyresersättningar åt underofficerare .....	»	9,360: —
Summa kronor		207,110: —

Av de sålunda upptagna särskilda posterna behöva emellertid medel icke nu äskas för ökade arbetskostnader. Därest dylika kostnader på grund av uppskovet skulle uppstå — något som emellertid icke nu kan med tillförlitlighet bedömas — böra dessa givetvis bestridas från anslaget för fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen. Vidare erfordras icke anvisande av medel för hyra av provisoriska förläggningslokaler samt för hyresersättningar åt underofficerare, enär för dessa utgifters bestridande särskilda anslag finnas beviljade. Med frånräknande av ifrågavarande tre poster, tillhoppa 102,360 kronor, skulle alltså för bestridande av de utav uppskovet föranledda särskilda kostnaderna erfordras ett anslag av  $(207,110 - 102,360 =) 104,750$  kronor.

På grund av vad sålunda anförts, får jag hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

att för bestridande av de särskilda kostnader, som kunna bliva en följd av uppskjutande tillsvidare av de för närvarande pågående arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 104,750 kronor.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

C. E. Odhner.